

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 10. oktobra 2014*

„Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Evropski trg avtomobilskih stekel — Odločba o ugotovitvi kršitve člena 81 ES — Sporazum o delitvi trga in izmenjavi poslovno občutljivih informacij — Uredba (ES) št. 1/2003 — Enotna in trajajoča kršitev — Sodelovanje pri kršitvi“

V zadevi T-68/09,

Soliver NV s sedežem v Roulersu (Belgija), ki jo zastopajo H. Gilliams, J. Bocken in T. Baumé, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopajo A. Bouquet, M. Kellerbauer in F. Ronkes Agerbeek, zastopniki,

tožena stranka,

katere predmet sta predlog za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2008) 6815 final z dne 12. novembra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.125 – Avtomobilsko steklo), kakor je bila spremenjena z Odločbo Komisije C(2009) 863 final z dne 11. februarja 2009, in sicer v delu, ki se nanaša na tožečo stranko, in podredno predlog za zmanjšanje zneska globe, ki ji je naložena s to odločbo,

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi N. J. Forwood (poročevalec), predsednik, F. Dehousse in J. Schwarcz, sodnika,

sodni tajnik: N. Rosner, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. novembra 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Komisija Evropskih skupnosti je z Odločbo C(2008) 6815 final z dne 12. novembra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.125 – Avtomobilsko steklo), kakor je bila spremenjena z Odločbo Komisije C(2009) 863 final z dne 11. februarja 2009 (povzetek v UL 2009, C 173, str. 13) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), med drugim ugotovila, da so nekatera podjetja, med njimi tožeča stranka, kršila člen 81 ES in člen 53

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sporazuma EGP s tem, da so bila v različnih obdobjih od vključno marca 1998 do marca 2003 udeležena pri protikonkurenčnih sporazumih in usklajenih ravnanjih v sektorju avtomobilskih stekel, ki so pokrivali celotno ozemlje EGP (člen 1 izpodbijane odločbe).

- 2 Tožeča stranka, družba Soliver NV, je proizvajalec stekel majhne velikosti, ki deluje zlasti v avtomobilskem sektorju. Družbe Saint-Gobain Glass France SA, Saint-Gobain Sekurit Deutschland GmbH & Co. KG in Saint-Gobain Sekurit France SAS (v nadaljevanju: skupaj: Saint-Gobain), ki so prav tako vložile ničnostno tožbo zoper izpodbijano odločbo (zadeva T-56/09), so gospodarske družbe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in distribucijo materialov, med njimi tudi avtomobilskih stekel. Gre za hčerinske družbe, ki so v stoddotni lasti družbe Compagnie de Saint-Gobain SA (v nadaljevanju: Compagnie), ki prav tako predlaga razglasitev ničnosti te odločbe (zadeva T-73/09). V skupini Pilkington Group Ltd so med drugim družbe Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH in Pilkington Italia SpA (v nadaljevanju: skupaj: Pilkington). Ta skupina, ki je prav tako vložila ničnostno tožbo zoper izpodbijano odločbo (zadeva T-72/09), je eden največjih proizvajalcev stekla in proizvodov za zasteklitev na svetu, zlasti v avtomobilskem sektorju.
- 3 Družba Asahi Glass Co. Ltd (v nadaljevanju: Asahi) je proizvajalec stekla, kemijskih proizvodov in elektronskih sestavnih delov s sedežem na Japonskem. Družba Asahi je stoddotni lastnik belgijskega steklarskega podjetja Glaverbel SA/NV (v nadaljevanju: Glaverbel), pri čemer je slednji stoddotni lastnik družbe AGC Automotive France (v nadaljevanju: AGC ali AGC/Splintex). Družba AGC se od 1. januarja 2004 imenuje Splintex Europe SA (v nadaljevanju: Splintex ali AGC/Splintex). Družba Asahi, ki je ena od naslovnic izpodbijane odločbe, zoper to odločbo ni vložila tožbe.
- 4 Preiskava, ki je bila podlaga za sprejetje izpodbijane odločbe, je bila sprožena na podlagi dopisov, ki jih je Komisiji poslal nemški odvetnik, ki je deloval v imenu anonimne stranke, in so vsebovali podatke o sporazumih in usklajenih ravnanjih več podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in distribucijo avtomobilskih stekel.
- 5 Komisija je februarja in marca 2005 izvedla preiskave v več prostorih tožeče stranke in družb Saint-Gobain, Compagnie, Pilkington in družbe AGC. Komisija je v okviru teh preiskav zasegla več dokumentov in datotek.
- 6 Po navedenih preiskavah sta družbi Asahi in Glaverbel ter njune zadevne hčerinske družbe (v nadaljevanju: skupaj: predlagateljica ugodnejše obravnave) vložile prošnjo za imuniteto oziroma zmanjšanje zneska globe na podlagi obvestila Komisije o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (UL 2002, C 45, str. 3). Komisija je prošnjo za pogojno imuniteto zavrnila 19. julija 2006, vendar je predlagateljico ugodnejše obravnave obvestila, da namerava v skladu z odstavkom 26 svojega obvestila o imuniteti pred globami in zmanjšanju njihovega zneska v kartelnih zadevah zanjo uporabiti od 30- do 50-odstotno zmanjšanje zneska globe, ki bi ji bila v običajnih okoliščinah naložena.
- 7 Komisija je od 26. januarja 2006 do 2. februarja 2007 na podlagi člena 18 Uredbe (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) na tožečo stranko in družbe Saint-Gobain, Compagnie, Pilkington, Asahi, Glaverbel in AGC naslovila več zahtev za podatke. Zadevna podjetja so nanje odgovorila.
- 8 Komisija je zahteve za podatke na isti podlagi naslovila tudi na več proizvajalcev avtomobilov, italijanskega proizvajalca avtobusov ter dve poklicni združenji proizvajalcev v industriji stekla, ki so nanje prav tako odgovorili.

- 9 Komisija je 18. aprila 2007 sprejela sporočilo o nasprotovanju v zvezi z enotno in trajajočo kršitvijo v obliki sporazumov in usklajenih ravnanj med proizvajalci avtomobilskega stekla za namene razdelitve pogodb o dobavi proizvajalcem avtomobilov. To sporočilo o nasprotovanju je bilo vročeno tožeči stranki ter družbam Saint-Gobain, Compagnie, Pilkington, Asahi, Glaverbel in AGC. Vsako od podjetij, na katera je bilo naslovljeno to obvestilo o nasprotovanju, je imelo dostop do spisa in bilo od Komisije pozvano, da v zvezi s tem izrazi stališča. Predstavitev stališč, na kateri so sodelovali vsi naslovniki, je potekala 24. septembra 2007.

Izpodbijana odločba

- 10 Komisija je izpodbijano odločbo sprejela 12. novembra 2008. Glede tožeče stranke je menila, da je to podjetje pri kršitvi sodelovalo v obdobju od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003 (člen 1(d) izpodbijane odločbe). Tožeči stranki je naložila globo v znesku 4.396.000 EUR (člen 2(d) izpodbijane odločbe).
- 11 Glede družb Saint-Gobain in Compagnie je menila, da sta pri sporazumih in usklajenih ravnanjih iz točke 1 zgoraj sodelovali od 10. marca 1998 do 11. marca 2003 (člen 1(b) izpodbijane odločbe), in jima je naložila „skupno in solidarno plačilo“ globe v znesku 896 milijonov EUR (člen 2(b) izpodbijane odločbe).
- 12 Družbi Asahi in njenim hčerinskim družbam, ki delujejo v sektorju avtomobilskih stekel, katerih sodelovanje pri kršitvi je bilo ugotovljeno za obdobje od vključno 18. maja 1998 do 11. marca 2003, je bilo naloženo „skupno in solidarno plačilo“ globe v znesku 113,5 milijona EUR (člen 1(a) in člen 2(a) izpodbijane odločbe).
- 13 Glede družbe Pilkington pa je Komisija ugotovila, da je pri spornih sporazumih in usklajenih ravnanjih sodelovala od 10. marca 1998 do 3. septembra 2002 (člen 1(c) izpodbijane odločbe). Naložila ji je globo v znesku 370 milijonov EUR (člen 2(c) izpodbijane odločbe).
- 14 Komisija se v izpodbijani odločbi opira na ugotovitev, da značilnosti trga avtomobilskih stekel, zlasti visoke tehnične zahteve in visoka inovativna raven, omogočajo ugodnejši položaj velikim dobaviteljem, ki so povezani in mednarodno razširjeni. Družbe AGC, Pilkington in Saint-Gobain spadajo med glavne proizvajalce avtomobilskih stekel v svetovnem merilu in so v času sprejetja izpodbijane odločbe skupaj pokrivalo približno 76 % svetovnega povpraševanja po steklu, namenjenem trgu originalne opreme vozil (montaža avtomobilskega stekla v tovarni, pri sestavljanju vozila). Komisija poudarja tudi velik obseg izmenjav med državami članicami EU in državami članicami Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) v okviru Sporazuma EGP v sektorju avtomobilskih stekel. Proizvajalci avtomobilov naj bi se pogajali o pogodbah za dobavo avtomobilskih stekel na ravni EGP.
- 15 Iz izpodbijane odločbe je poleg tega razvidno, da so dobavitelji avtomobilskih stekel, na katere se nanaša preiskava Komisije, v obdobju kršitve neprekinjeno nadzirali svoje tržne deleže, ne le prek „računa vozila“, in sicer glede na prodajo po modelu vozila, ampak tudi splošno, prek vseh računov vozil.
- 16 Družbe Pilkington, Saint-Gobain in AGC (ali AGC/Splintex) (v nadaljevanju: klub) naj bi v zvezi s tem sodelovale na tristranskih sestankih, ki so jih včasih poimenovali „klubski sestanki“. Ti sestanki, ki jih je izmenično organiziralo vsako od teh podjetij, naj bi se odvijali v hotelih v različnih mestih, zasebnih stanovanjih uslužbencev teh podjetij ter v prostorih poklicne organizacije Evropsko združenje proizvajalcev ravnega stekla (GEPVP) in v prostorih *Associazione nazionale degli industriali del vetro* (Assovetro) (nacionalno združenje proizvajalcev stekla).

- 17 Dvostranski sestanki in stiki naj bi bili med temi konkurenti organizirani tudi z namenom dogovarjanja o dobavi avtomobilskih stekel za modele vozil, ki so se takrat proizvajali, in za bodoče modele. Ti razni stiki in sestanki naj bi se nanašali na oceno in nadzor tržnih deležev, razdelitev dobave avtomobilskih stekel proizvajalcem in izmenjavo informacij o cenah ter drugih poslovno občutljivih informacij, ter usklajevanje oblikovanja cen in dobavnih strategij teh konkurentov.
- 18 Prvi tak dvostranski sestanek, na katerem naj bi sodelovali družbi Saint-Gobain in Pilkington, naj bi potekal 10. marca 1998 v hotelu Hyatt Regency na letališču Charles-de-Gaulle v Parizu (Francija). Prvi tristranski sestanek pa naj bi potekal spomladi 1998 v Königswinteru (Nemčija), v zasebnem stanovanju uslužbenca družbe Splintex (AGC), ki je bil v tistem času odgovoren za velike poslovne stranke. Pred temi sestanki naj bi od leta 1997 potekala informativna srečanja med družbo Saint-Gobain in družbo Pilkington, na katerih so tehnično usklajevali proizvodnjo zatemnjenih stekel, namreč glede barve, debeline in prosojnosti. Komisija teh stikov kljub vsemu ni upoštevala v okviru spornega omejevalnega sporazuma, ker so se nanašali predvsem na zgodnjo fazo v postopku proizvodnje ravnih stekel, preden se ta preoblikujejo v avtomobilska stekla.
- 19 Komisija je v izpodbijani odločbi ugotovila skoraj 90 sestankov in stikov od pomladi 1998 do marca 2003. Do zadnjega tristranskega stika, na katerem naj bi med drugim sodelovala tožeča stranka, naj bi prišlo 21. januarja 2003, medtem ko se je zadnji dvostranski sestanek odvijal v drugi polovici marca 2003 med družbo Saint-Gobain in družbo AGC. Udeleženci teh sestankov naj bi pri navajanju svoje identitete uporabljali okrajšave ali kodirana imena.
- 20 Iz izpodbijane odločbe izhaja, da je tožeča stranka začela v omejevalnem sporazumu sodelovati 19. novembra 2001. S tožečo stranko naj bi leta 2000 stik vzpostavila družba Saint-Gobain z namenom sodelovanja v spornem omejevalnem sporazumu. Prvotni udeleženci omejevalnega sporazuma, v obravnavanem primeru družbe Saint-Gobain, Pilkington in AGC, naj bi pri tem izkoristili odvisni položaj tožeče stranke v razmerju do proizvajalcev primarnih proizvodov, saj tožeča stranka ni imela kapacitet za samostojno proizvodnjo ravnega stekla.
- 21 Kot izhaja iz izpodbijane odločbe, je celotni načrt omejevalnega sporazuma obsegal razdelitev dobave avtomobilskega stekla med udeleženci omejevalnega sporazuma, tako glede že veljavnih dobavnih pogodb kot glede novih pogodb. Cilj tega načrta je bil ohraniti stabilnost tržnih deležev teh udeležencev. Za izpolnitev tega cilja naj bi si udeleženci na sestankih in v stikih iz točk od 16 do 20 zgoraj izmenjali informacije o cenah ter druge poslovno občutljive podatke ter usklajevali svoje politike določanja cen in oskrbe strank. Natančneje, usklajevali naj bi se odgovori na vprašanja proizvajalcev avtomobilov glede cen, tako da so vplivali na njihovo izbiro dobavitelja stekla oziroma več dobaviteljev v primeru večkratne dobave. Udeleženci naj bi v zvezi s tem na dva načina spodbujali dodelitev dobavne pogodbe dogovorjenemu proizvajalcu, in sicer tako, da ni bila dana nobena ponudba, ali pa tako, da je bila dana prikrita ponudba, kar pomeni, da ponudba vsebuje višje cene od cen navedenega proizvajalca. Korektivni ukrepi v obliki nadomestil, dodeljenih enemu ali več udeležencem, naj bi bili po potrebi določeni za zagotavljanje, da splošno stanje ponudbe na ravni EGP ostane v skladu z dogovorjeno razdelitvijo. Če bi korektivni ukrepi vplivali na že veljavne dobavne pogodbe, bi konkurenti za uravnoteženje tržnih deležev vnaprej opozorili proizvajalce avtomobilov, da je zaradi tehnične težave ali pomanjkanja surovin otežena dobava naročenih delov, in predlagali nadomestnega dobavitelja.
- 22 Udeleženci omejevalnega sporazuma naj bi se za ohranitev razdelitve dogovorjenih pogodb s sklicevanjem na povečano produktivnost večkrat dogovorili o znižanju cen za proizvajalce avtomobilov, ali celo o zvišanju cen stekel za modele vozil, katerih raven proizvodnje je bila manjša od predvidene. Prav tako naj bi se po potrebi dogovorili, da proizvajalcem avtomobilov ne bodo razkrili vseh informacij o svojih dejanskih stroških, da ne bi ti pre pogosto zahtevali znižanja cen.

- 23 Usklajevanje zaradi stabilnosti tržnih deležev naj bi se omogočilo zlasti s preglednostjo dobave avtomobilskih stekel. Rast tržnih deležev naj bi bila izračunana na podlagi proizvodnih stroškov in predvidene prodaje, ob upoštevanju že veljavnih dobavnih pogodb.
- 24 Komisija v izpodbijani odločbi navaja, da je predlagateljica ugodnejše obravnave potrdila, da so najpozneje od leta 1998 predstavniki družbe Splintex sodelovali z nekaterimi konkurenti pri dejavnostih, ki so nezakonite z vidika prava konkurence. Poleg tega naj bi bilo treba to, da družba Saint-Gobain ni izpodbijala resničnosti dejstev, navedenih v sporočilu o nasprotovanju, razlagati kot njeno priznanje opisa, ki ga je Komisija navedla o vsebini spornih sestankov in stikov.
- 25 Nazadnje, družbe Pilkington, Saint-Gobain in AGC naj bi se na sestanku 6. decembra 2001 dogovorile o novem načinu izračuna za razdelitev in prerazporeditev dobavnih pogodb.
- 26 Komisija torej na podlagi vseh teh indicev meni, da so tožeča stranka ter družbe Saint-Gobain, Compagnie, Pilkington in predlagateljica ugodnejše obravnave enotno in trajno kršile člen 81 ES in člen 53 Sporazuma EGP.
- 27 Dogovori, sklenjeni med strankami, so po mnenju Komisije sporazumi ali usklajena ravnanja v smislu teh določb, ki so izkrivljali konkurenco na trgu dobave avtomobilskih stekel. To nedovoljeno dogovarjanje naj bi bilo enotno in trajajoče, saj so udeleženci kartela izrazili svojo skupno voljo, da se na trgu vedejo na dogovorjen način, in sprejeli skupni načrt za omejitev svoje posamične poslovne avtonomije, tako da si razdelijo trg dobave avtomobilskih stekel za osebne avtomobile in lahka gospodarska vozila ter s prirejanjem cen teh stekel za zagotovitev splošne stabilnosti na tem trgu in za ohranitev umetno visokih cen na njem. Pogostost in stalnost teh sestankov in stikov v obdobju petih let naj bi povzročili, da je omejevalni sporazum zajemal vse velike proizvajalce osebnih in lahkih gospodarskih vozil v EGP.
- 28 Komisija je poleg tega menila, da iz ničesar ni izhajalo, da bi sporazumi in usklajena ravnanja med dobavitelji avtomobilskih stekel pripomogli k učinkovitosti ali tehničnemu oziroma gospodarskemu razvoju v sektorju avtomobilskih stekel, kar bi utemeljilo uporabo člena 81(3) ES.
- 29 Komisija je glede trajanja kršitve menila, da je tožeča stranka pri kršitvi sodelovala od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003. Družbi Saint-Gobain in Compagnie naj bi pri kršitvi sodelovali od 10. marca 1998 do 11. marca 2003. Glede sodelovanja družbe Pilkington je bilo ugotovljeno, da je trajalo od 10. marca 1998 do 3. septembra 2002.
- 30 Komisija je glede izračuna zneska glob najprej določila vrednost prodaje avtomobilskih stekel, ki jo je vsako od sodelujočih podjetij v neposredni ali posredni povezavi s kršitvijo realiziralo v okviru EGP. Pri tem je razlikovala med več obdobji. Za obdobje, ki se je začelo marca 1998 in končalo 30. junija 2000, opredeljeno kot obdobje „dviga moči“, je menila, da ima dokaze glede kršitve le za del evropskih proizvajalcev avtomobilov. Zato je Komisija za to obdobje upoštevala le prodajo avtomobilskih stekel proizvajalcem, za katere je imela neposredne dokaze, da so bili del omejevalnega sporazuma. Za obdobje od vključno 1. julija 2000 do 3. septembra 2002 je Komisija ugotovila, da so bili proizvajalci, ki so sodelovali v omejevalnem sporazumu, povezani z najmanj 90 % prodaje v okviru EGP. Zato je sklenila, da je treba za to obdobje upoštevati celotno prodajo avtomobilskih stekel v EGP, ki so jo realizirale naslovnice odločbe. Na koncu obdobja kršitve, in sicer od 3. septembra 2002 do marca 2003, naj bi dejavnosti kluba pojenjale zaradi odhoda družbe Pilkington. Zato je Komisija odločila, da bo za to obdobje upoštevala le prodajo proizvajalcem avtomobilov, za katere je imela neposredne dokaze glede omejevalnega sporazuma. Za vsakega zadevnega dobavitelja avtomobilskih stekel je bilo nato določeno letno ponderirano povprečje zneskov od prodaje, pri čemer se vrednost zgoraj navedene prodaje deli s številom mesecev sodelovanja pri kršitvi, rezultat tega deljenja pa se pomnoži z dvanajst.

- 31 Komisija je nato poudarila, da zadevna kršitev v obliki delitve poslovnih strank šteje med omejitvami konkurence za najtežjo. Glede na naravo kršitve, njen geografski obseg in skupni tržni delež podjetij, ki so pri kršitvi sodelovala, je za izračun osnovnega zneska globe uporabila 16-odstotni delež vrednosti prodaje vsakega udeleženega podjetja, pomnožen s številom let sodelovanja pri kršitvi. Osnovni znesek glob je bil v odvratalne namene še povečan z „vstopno pravico“, ki je bila določena na 16 % vrednosti prodaje.
- 32 Komisija je 11. februarja 2009 sprejela odločbo C(2009) 863 final o popravku izpodbijane odločbe v nekaterih točkah.

Postopek in predlogi strank

- 33 Tožeča stranka je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča to tožbo vložila 18. februarja 2009.
- 34 Ta zadeva je bila nato zaradi spremembe sestave senatov Splošnega sodišča in razporeditve sodnika poročevalca v drugi senat dodeljena temu senatu.
- 35 Stranke so podale ustne navedbe in odgovore na vprašanja Splošnega sodišča na obravnavi 12. novembra 2013.
- 36 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- člen 1 izpodbijane odločbe v delu, ki jo zadeva, razglasi za ničen;
 - člen 2 izpodbijane odločbe v delu, ki jo zadeva, razglasi za ničen;
 - podredno, znatno zmanjša znesek naložene globe;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 37 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- tožbo zavrne kot neutemeljeno;
 - tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

- 38 Tožeča stranka navaja več tožbenih razlogov, pri čemer se prvi nanaša na napako, ki naj bi jo Komisija storila z ugotovitvijo, da je bila tožeča stranka udeležena pri enotni in trajajoči kršitvi, ki je predmet izpodbijane odločbe. Zato je treba v tej zadevi preučiti ta tožbeni razlog.

Trditve strank

- 39 Po mnenju tožeče stranke Komisija ni z natančnimi in skladnimi dokazi dokazala, da je tožeča stranka nameravala s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi udeleženci omejevalnega sporazuma, in da je bila seznanjena z dejanskim ravnanjem, ki so ga predvidela ali izvajala druga podjetja, da bi dosegla iste cilje, ali da je lahko to ravnanje razumno predvidela in bila pripravljena sprejeti tveganje.

- 40 Poleg dejstva, da naj bi se kršitev začela več kot štiri leta pred prvimi stiki z družbo AGC/Splintex, ki se očitajo tožeči stranki, naj bi Komisija potrdila, da tožeča stranka ni sodelovala na številnih dvostranskih ali tristranskih sestankih kluba in da na teh sestankih ni imela zastopnika. Poleg tega naj Komisija ne bi dokazala, da je tožeča stranka vedela, da je njeno ravnanje del skupnega načrta, ki naj bi ga predhodno določili drugi udeleženci.
- 41 Tožeča stranka v zvezi s tem opozarja, da so družbe Saint-Gobain, Pilkington in AGC na začetku leta 2001 sočasno znatno dvignile cene, ki so jih od nje zahtevale za dobavo ravnega stekla, ki je primarni proizvod, iz katerega ta proizvajava avtomobilska stekla. Po mnenju tožeče stranke zgolj na podlagi te okoliščine ni mogla niti sklepati, da so ta podjetja sklenila podrobne in organizirane sporazume glede, na eni strani, razdelitve pogodb, cen, ki jih je treba ponuditi, in znižanj, za katere se je treba dogovoriti, ter na drugi strani, oblikovanja in uporabe mehanizmov nadzora in nadomestil za vse proizvajalce avtomobilov, niti razumeti, da so vsi trije veliki proizvajalci zelo redno organizirali sestanke na temo teh sporazumov. Največ, kar bi bilo mogoče dokazati na podlagi dokumentov, najdenih pri tožeči stranki, je to, da je bila seznanjena s tem, da so druga podjetja, kot sta Saint-Gobain in AGC, vzdrževala nekatere stike, ki so neprimerni z vidika prava konkurence.
- 42 Tako naj bi se Komisija pri dokazovanju sodelovanja tožeče stranke pri omejevalnem sporazumu napačno oprla na navedbe, ki se v zapisnikih uslužbencev družb Saint-Gobain, Pilkington in AGC nanašajo na tožečo stranko. Te navedbe naj bi bile pojasnjene z okoliščino, da so ti trije veliki proizvajalci tožeči stranki dobavljali ravno steklo in so zato dobro poznali njene proizvodne kapacitete, vendar tudi, da so razpolagali z informacijami o proizvajalcih avtomobilov, katerim so dobavljali stekla, kot sta družbi Volkswagen in Fiat.
- 43 Nobeden od elementov, ki jih Komisija navaja v izpodbijani odločbi ali v okviru sodnega postopka, naj ne bi mogel omajati teh kritik. To naj bi med drugim veljalo za ročne zapise v zvezi s telefonskimi pogovori v maju 2002 med uslužbencem, ki je pri tožeči stranki odgovoren za prodajo, in zastopnikom družbe Saint-Gobain. Ne s tem dokumentom ne z nekaj telefonskimi stiki z družbo AGC naj ne bi bilo mogoče dejansko dokazati, da je tožeča stranka z drugimi podjetji, ki proizvajajo avtomobilska stekla, sklenila dogovor glede razdelitve pogodb za dobavo različnih delov avtomobilskih oken za avto Volkswagen Passat. Nasprotno, iz spisa Komisije naj bi bilo razvidno, da so se družbe Saint-Gobain, Pilkington in AGC odločile, da naj bi bila ta pogodba predmet razdelitve dobave, ki je enaka razdelitvi, ki je veljala za prejšnji model tega avtomobila, ki zato vključuje dobavo stekel od tožeče stranke. To, da je Volkswagen pogodbo o dobavi nekaterih delov avtomobilskih oken za novi model Volkswagen Passat dodelil tožeči stranki, naj bi bilo mogoče pojasniti zgolj z odlično kakovostjo stekel, ki jih je po konkurenčni ceni dobavila za prejšnji model. Ta odločitev naj torej ne bi bila povezana z morebitnim sporazumom o razdelitvi trga, katerega del naj bi dobila tožeča stranka. Poleg tega naj bi bilo iz tega zapisnika razvidno, da tožeča stranka ni sodelovala pri nobenem sporazumu glede pogodbe v zvezi novo Opel Frontero. Glede pogodbe v zvezi z modelom Lancia Lybra (vozilo, ki ga proizvajava skupina Fiat), pa naj bi bilo iz navedenega zapisnika razvidno le to, da se je družba Saint-Gobain negativno odzvala na poskus tožeče stranke, da pridobi to pogodbo. To zastraševanje naj nikakor ne bi dokazovalo, da tožeča stranka sodeluje pri morebitnem sporazumu glede te pogodbe.
- 44 Tožeča stranka glede pogodb, ki jih je imela z družbo AGC v zvezi s proizvajalcema Fiat in Iveco novembra in decembra 2001, pri čemer priznava neprimernost teh pogodb, zatrjuje, da te niso bile podlaga za sklenitev nobenega protipravnega sporazuma. Tožeča stranka še navaja, da te pogodbe v vsakem primeru niso bile povezane z omejevalnim sporazumom iz izpodbijane odločbe. Poleg tega poudarja, da jo je družba AGC v svojih izjavah v okviru programa prizanesljivosti predstavila kot tretjo osebo v omejevalnem sporazumu med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskih stekel.
- 45 Nazadnje, tožeča stranka meni, da se Komisija v obravnavanem primeru ne more sklicevati na sodno prakso, ki podjetju, ki sodeluje na sestankih, na katerih so sklenjeni tajni protikonkurenčni sporazumi, nalaga, da se javno distancira od vsebine teh sestankov, da bi se izognila odgovornosti, nastali zaradi zadevnih sporazumov. Tožeča stranka dejansko trdi, ker ni sodelovala na nobenem sestanku kluba, ni

bila seznanjena o obstoju sistematičnih in podrobnih sporazumov o celotnem trgu avtomobilskih stekel v EGP, ki so jih sklenile družbe Saint-Gobain, Pilkington in AGC, kar naj bi izključilo uporabo zadevne sodne prakse.

- 46 Komisija tem trditvam nasprotuje. Po njenem mnenju je tožeča stranka poznala celotni okvir, v katerem so se izvajale te dvostranske pogodbe z družbama Saint-Gobain in AGC, ter cilj usklajevanja na trgu, ki so ga želeli doseči udeleženci omejevalnega sporazuma.
- 47 Komisija poudarja, da je imela tožeča stranka več stikov, na podlagi katerih je mogoče dokazati njeno sodelovanje pri enotni in trajajoči kršitvi. Te pogodbe naj bi se izvajale konec leta 2001 (z družbo AGC), maja 2002 (z družbo Saint-Gobain) in v prvem četrtletju leta 2003 (z družbo AGC).
- 48 Komisija glede leta 2001 navaja, da je iz pojasnjevalnih opomb, ki jih je zapisal bivši direktor oddelka „Proizvodnja“ tožeče stranke, razvidno, da je uslužbenec slednje, oseba D., imel razgovore z družbo AGC glede dodelitve pogodb za dobavo stekel družbi Fiat ter njeni hčerinski družbi Iveco. Po mnenju Komisije te pojasnjevalne opombe dokazujejo, da se je tožeča stranka strinjala, da ne bo konkurirala družbi AGC pri dodelitvi pogodb o dobavi družbi Fiat, vendar je v zameno zahtevala, da družba AGC dvigne svoje cene za družbo Iveco.
- 49 Glede leta 2002 je Komisija predložila zapisnik o telefonskem pogovoru z dne 29. maja 2002 med K. H., uslužbencem tožeče stranke, odgovornim za prodajo, in uslužbencem družbe Saint-Gobain, iz katerega naj bi bilo razvidno, da je bila tožeča stranka obveščena o omejevalnem sporazumu med tremi velikimi proizvajalci.
- 50 Glede leta 2003 pa se Komisija opira na pojasnjevalne opombe uslužbenca družbe AGC, iz katerih naj bi bilo razvidno, da sta bila to podjetje in tožeča stranka v stiku zaradi pogovorov v zvezi s pogodbo o dobavi stranskih oken za novi model Volkswagen Passat.
- 51 Ti različni indici naj bi zadoščali za dokaz o sodelovanju tožeče stranke pri omejevalnem sporazumu, zlasti v okoliščinah, v katerih se pogosto izkaže, da je treba nekatere podrobnosti rekonstruirati s sklepanjem. Vendar dejstvo, da neko podjetje ni sodelovalo pri vseh sestavnih delih omejevalnega sporazuma ali da je imelo manjšo vlogo pri vidikih, pri katerih je sodelovalo, ni upoštevno pri dokazovanju njegovega sodelovanja pri kršitvi. To naj bi še bolj veljalo v primeru, ko je tožeča stranka manjša akterka na zadevnem trgu in zato ni bilo treba izrecno usklajevati vseh dodelitev pogodb s tem podjetjem v okviru omejevalnega sporazuma.
- 52 Komisija prav tako meni, da tožeča stranka brez omejevalnega sporazuma ne bi mogla skleniti sporazuma z družbo AGC/Splintex za dobavo avtomobilskih stekel družbi Fiat. Iz tega izhaja, da je tožeča stranka pri sklenitvi tega sporazuma ter sporazuma z družbo Saint-Gobain glede modela Volkswagen Passat lahko vsaj razumno domnevala, da so ti sporazumi del širšega skupnega načrta, ki vključuje razdelitev trga dobave avtomobilskih stekel in ohranitev stabilnosti tržnih deležev udeleženih podjetij. Okoliščine, v katerih je tožeča stranka sprejela odločitev, da sodeluje pri kršitvi, v zvezi s tem naj ne bi bile pomembne.
- 53 Ta zadeva naj bi se poleg tega razlikovala od zadeve, v kateri je bila izdana sodba Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002, Sigma Technologie/Komisija (T-28/99, Recueil, str. II-1845), za katero je značilno, da je imel omejevalni sporazum zapleteno strukturo na nacionalnih ravneh in na evropski ravni. Komisija še navaja, da je iz ene od izjav predlagateljice ugodnejše obravnave sicer nedvomno razvidno, da je slednja tožečo stranko opisala kot tretjo osebo pri omejevalnem sporazumu, vendar je bila ta izjava podana glede dodelitve točno določene pogodbe, in da zato ta ne more biti dokaz, da tožeča stranka nikakor ni sodelovala pri omejevalnem sporazumu.

- 54 Komisija nazadnje poudarja, da so, kot je navedla v točki 89 obrazložitve izpodbijanega odločbe, že pred dnem, od katerega naj bi tožeča stranka glede na ugotovitve sodelovala pri omejevalnem sporazumu, trije veliki proizvajalci avtomobilskega stekla predvideli, da se pogodbe o dobavi stekel dodelijo njej, in s tem zanjo predvideli vlogo pri realizaciji celotnega načrta omejevalnega sporazuma. Komisija je to po eni strani ponazorila s sklicevanjem na sestanek med uslužbenci družb Saint-Gobain in AGC, ki naj bi potekal 27. oktobra 2000 v hotelu na letališču v Bruslju (Belgija), zlasti glede razdelitve trga dobave stekel za vozila Audi A6, in po drugi strani na sestanek uslužbencev družb Saint-Gobain, Pilkington in AGC/Splintex, ki naj bi potekal 9. novembra 2000 v hotelu na letališču Charles-de-Gaulle v Parizu, zlasti glede dodelitve pogodbe o dobavi stranskih oken za model Fiat Punto. Komisija je na obravnavi še navedla, da ta navajanja imena tožeče stranke, čeprav pred dnem, od katerega naj bi po ugotovitvah tožeča stranka sodelovala pri kršitvi, potrjujejo, da je bila seznanjena z obstojem celotnega omejevalnega sporazuma med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskih stekel.

Presoja Splošnega sodišča

Utemeljenost trditev tožeče stranke

– Uvodne ugotovitve in sklicevanje na načela

- 55 Iz izpodbijane odločbe je razvidno, da je sporni omejevalni sporazum obsegal usklajeno razdelitev pogodb za dobavo avtomobilskega stekla za skoraj vse proizvajalce avtomobilov v EGP z usklajevanjem politike oblikovanja cen in rabata ter strategij dobave poslovnim strankam. Cilj tega omejevalnega sporazuma, ki se je izvajal od marca 1998 do marca 2003, je bil po besedilu navedene odločbe okrepiti splošno stabilnost tržnih deležev udeležencev. Sestanki med njimi so bili redno organizirani, na njih pa niso razpravljali le o dodelitvi bodočih pogodb o dobavi, ampak tudi o zagotavljanju izvajanja odločitev, sprejetih na sestankih in predhodnih stikih. Dogovarjali so se o korektivnih ukrepih za vzajemno kompenzacijo, če se prej določene dodelitve pogodb o dobavi steklenih delov v praksi ne bi izkazale za zadostne za zagotavljanje stabilnosti njihovih tržnih deležev. Ti razni tajni stiki, zlasti ker je bil razlog zanje navedeni skupni gospodarski cilj, po mnenju Komisije pomenijo enotno in trajajočo kršitev člena 81(1) ES.
- 56 Tožeča stranka, ki je na trgu avtomobilskih stekel mnogo manjša akterka kot družbe Saint-Gobain, Pilkington in AGC, primarno izpodbija svoje sodelovanje pri tej enotni in trajajoči kršitvi. Čeprav priznava, da je imela nekaj neprimernih stikov s konkurenti, v bistvu zatrjuje, da ni sodelovala na nobenem od sestankov kluba proizvajalcev, na katerih bi se lahko seznanila s celotnim načrtom omejevalnega sporazuma ter njegovimi bistvenimi elementi.
- 57 V zvezi s tem je treba poudariti, da se načelo domneve nedolžnosti glede na naravo zadevnih kršitev ter naravo in težo sankcij v zvezi s tem, kot med drugim izhaja iz člena 48(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter člena 6(2) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP), uporablja v postopkih v zvezi s kršitvijo pravil o konkurenci, ki veljajo za podjetja in na podlagi katerih je mogoče naložiti globe ali periodične denarne kazni (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hüls proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-4287, točki 149 in 150, in Montecatini proti Komisiji, C-235/92 P, Recueil, str. I-4539, točki 175 in 176; sodba Splošnega sodišča z dne 12. septembra 2007 v zadevi Coats Holdings in Coats proti Komisiji, T-36/05, neobjavljena v ZOdl., točka 70).
- 58 Iz tega po eni strani izhaja, da mora Komisija predložiti dokaze, na podlagi katerih je mogoče pravno zadostno dokazati obstoj dejstev, ki pomenijo kršitev člena 81 ES (sodbi Sodišča z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 58, in z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 86), in po drugi strani, da je treba dvom sodišča razlagati v korist podjetja, naslovnika odločbe o ugotovitvi

kršitve (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 24. marca 2011 v zadevi Kaimer in drugi proti Komisiji, T-379/06, neobjavljena v ZOdl., točka 47 in navedena sodna praksa). V tem okviru mora Komisija dokazati zlasti vse elemente, ki omogočajo sklep, da je bilo podjetje udeleženo pri taki kršitvi in je odgovorno za različne elemente, ki sestavljajo zadevno kršitev (zgoraj navedena sodba Komisija proti Anic Participazioni, točka 86). Iz tega sledi, da se o sodelovanju podjetja pri omejevalnem sporazumu ne sme špekulirati na podlagi nenatančnih dokazov (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Kaimer in drugi proti Komisiji, točke od 69 do 71).

- 59 Poleg tega so dejavnosti v okviru protikonkurenčnih ravnanj in sporazumov običajno tajne, sestanki skrivni, dokumentacija o tem pa je omejena. Iz tega sledi, da tudi če Komisija najde listine, ki jasno dokazujejo nedovoljeno navezovanje stikov med gospodarskimi subjekti, gre običajno le za nepopolna in posamezna dokazila, tako da je treba posamezne podrobnosti pogosto rekonstruirati s sklepanjem. Zato je treba v večini primerov na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz številnih naključij in indicev, ki obravnavani skupaj lahko, kadar ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci (sodbi Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točke od 55 do 57, in z dne 25. januarja 2007 v združenih zadevah Sumitomo Metal Industries in Nippon Steel proti Komisiji, C-403/04 P in C-405/04 P, ZOdl., str. I-729, točka 51). Te ugotovitve se po analogiji uporabijo za dokaz sodelovanja podjetja pri kršitvi pravil o konkurenci.
- 60 Dalje, poudariti je treba, da dogovori in usklajena ravnanja, navedena v členu 81(1) ES, nujno izhajajo iz sodelovanja več družb, ki so vse sotorilke kršitve, vendar lahko sodelujejo na različne načine, zlasti glede na značilnosti zadevnega trga in položaj vsake družbe na tem trgu, cilje, ki si jih prizadevajo doseči, ter izbrana ali načrtovana sredstva izvajanja. Zato dejstvo, da vsako podjetje sodeluje pri kršitvi na svoj način, ni dovolj za izključitev njegove odgovornosti za celotno kršitev, skupaj z ravnanji, ki so jih dejansko izvajala druga sodelujoča podjetja, vendar imajo isti cilj ali enak protikonkurenčni učinek (zgoraj v točki 58 navedena sodba Komisija proti Anic Participazioni, točki 79 in 80, in sodba Splošnega sodišča z dne 6. marca 2012 v zadevi UPM-Kymmene proti Komisiji, T-53/06, neobjavljena v ZOdl., točka 53).
- 61 Podjetje, ki je sodelovalo pri enotni in kompleksni kršitvi s svojimi ravnanji, ki jih zajema pojem sporazuma ali usklajenega ravnanja s protikonkurenčnim ciljem v smislu člena 81(1) ES in ki pripomorejo k uresničitvi kršitve v celoti, je odgovorno tudi za ravnanja drugih podjetij v okviru iste kršitve v vsem obdobju svojega sodelovanja pri navedeni kršitvi (zgoraj v točki 58 navedena sodba Komisija proti Anic Participazioni, točka 83, in zgoraj v točki 60 navedena sodba UPM-Kymmene proti Komisiji, točka 52).
- 62 Vendar obstoj enotne in trajajoče kršitve ne pomeni nujno, da je podjetje, ki je sodelovalo pri kakšni od manifestacij kršitve, mogoče šteti za odgovorno za celotno kršitev. Poleg tega mora Komisija dokazati, da je bilo to podjetje seznanjeno s protikonkurenčnimi dejavnostmi na evropski ravni drugih podjetij oziroma bi jih lahko razumno predvidelo. Dejstvo, da sta cilj dogovora, pri katerem je sodelovalo podjetje, in cilj celotnega omejevalnega sporazuma enaka, ne zadostuje, da bi se temu podjetju pripisalo sodelovanje pri celotnem omejevalnem sporazumu. Pri tem je treba spomniti, da se člen 81(1) ES uporabi samo ob obstoju soglasja volj med zadevnima strankama (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 19. maja 2010 v zadevi IMI in drugi proti Komisiji, T-18/05, ZOdl., str. II-1769, točka 88 in navedena sodna praksa).
- 63 V skladu s tem lahko sodelovanje družbe pri omejevalnem sporazumu pomeni izraz njenega pristopa k celotnemu omejevalnemu sporazumu samo takrat, kadar je družba, medtem ko je sodelovala pri tem dogovoru, vedela ali bi morala vedeti, da je s tem pristopila k celotnemu omejevalnemu sporazumu (zgoraj v točki 53 navedena sodba Splošnega sodišča Sigma Technologie proti Komisiji, točka 45; sodbi Splošnega sodišča z dne 16. novembra 2011 v zadevi Low & Bonar in Bonar Technical Fabrics proti Komisiji, T-59/06, neobjavljena v ZOdl., točka 61, in z dne 30. novembra 2011 v zadevi Quinn Barlo

in drugi proti Komisiji, T-208/06, ZOdl., str. II-7953, točka 144). Povedano drugače, dokazati je treba, da je navedeno podjetje s svojim ravnanjem nameravalo prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi udeleženci, in da je bilo seznanjeno z dejanskim ravnanjem, ki so ga predvidela ali izvajala druga podjetja, da bi dosegla iste cilje, ali da je lahko to ravnanje razumno predvidelo in bilo pripravljeno sprejeti tveganje (zgoraj v točki 58 navedena sodba Komisija proti Anic Partecipazioni, točke 83, 87 in 203; sodbi Sodišča z dne 6. decembra 2012 v zadevi Komisija proti Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, točka 42, in z dne 11. julija 2013 v zadevi Team Relocations in drugi proti Komisiji, C-444/11 P, točka 50).

- 64 Zadevno podjetje mora torej biti seznanjeno s celotnim obsegom in bistvenimi značilnostmi celotnega omejevalnega sporazuma (glej v tem smislu sodbi Splošnega sodišča z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točki 191 in 193, in z dne 24. marca 2011 v zadevi Aalberts Industries in drugi proti Komisiji, T-385/06, ZOdl., str. II-1223, točke od 111 do 119).
- 65 V takem primeru dejstvo, da podjetje ni bilo udeleženo v vseh elementih omejevalnega sporazuma oziroma je imelo pri vidikih, pri katerih je bilo udeleženo, manjšo vlogo, ni pomembno za ugotovitev obstoja kršitve tega podjetja, saj je treba te dejavnike upoštevati samo pri presojanju teže kršitve in po potrebi pri določanju globe (zgoraj v točki 58 navedena sodba Komisija proti Anic Partecipazioni, točka 90; sodba Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi Buchmann proti Komisiji, T-295/94, Recueil, str. II-813, točka 121).
- 66 V obravnavani zadevi ni sporno, da tožeča stranka ni sodelovala pri vseh elementih kršitve. Poleg tega je Komisija priznala, da tožeča stranka ni bila na nobenem sestanku predstavnikov kluba niti pred obdobjem, za katerega Komisija meni, da je tožeča stranka sodelovala pri spornem omejevalnem sporazumu, niti v tem samem obdobju.
- 67 Iz tega v skladu z načeli, navedenimi zgoraj v točkah od 60 do 64, sledi, da mora Komisija za dokaz sodelovanja tožeče stranke pri enotni in trajajoči kršitvi iz izpodbijane odločbe dokazati ne le protikonkurenčno naravo pogodb med tožečo stranko na eni strani in družbama AGC/Splintex in Saint-Gobain na drugi, in sicer od novembra 2001 do marca 2003, ampak tudi to, da je bila tožeča stranka seznanjena oziroma da je mogoče razumno domnevati, da je bila seznanjena s tem, prvič, da je bil cilj navedenih pogodb prispevati k realizaciji celotnega načrta omejevalnega sporazuma, in drugič, s celotnim obsegom in bistvenimi značilnostmi tega sporazuma, kot je bilo poudarjeno zgoraj v točki 55.

– Protikonkurenčna narava pogodb med tožečo stranko in nekaterimi njenimi konkurenti

- 68 Po navedbah v izpodbijani odločbi je iz več dokumentov in indicev razvidno, da je tožeča stranka s svojim ravnanjem sodelovala pri realizaciji skupnega cilja omejevalnega sporazuma. Komisija poudarja zlasti, da je tožeča stranka imela stike, na podlagi katerih je mogoče dokazati njeno sodelovanje pri enotni in trajajoči kršitvi konec leta 2001 (z družbo AGC/Splintex), maja 2002 (z družbo Saint-Gobain) in v prvem četrtletju leta 2003 (z družbo AGC/Splintex).
- 69 Glede leta 2001 naj bi bilo iz pojasnjevalnih opomb bivšega direktorja oddelka „Proizvodnja“ tožeče stranke razvidno, da je uslužbenec slednje, oseba D., imela razgovore z uslužbencem družbe AGC/Splintex glede dodelitve pogodb za dobavo avtomobilskega stekla družbi Fiat ter njeni hčerinski družbi Iveco. Po mnenju Komisije te pojasnjevalne opombe dokazujejo, da se je tožeča stranka strinjala, da ne bo konkurirala družbi AGC/Splintex glede dodelitve pogodb o dobavi družbi Fiat. Tožeča stranka naj bi v zameno zahtevala, da družba AGC/Splintex dvigne svoje cene za proizvajalca gospodarskih vozil Iveco. Komisija je glede leta 2002 predložila zapisnik o telefonskem pogovoru z dne 29. maja 2002 med uslužbenci družbe Saint-Gobain in uslužbencem K. H., ki je bil takrat pri tožeči stranki odgovoren za prodajo, iz katerega naj bi bilo razvidno, da je bila tožeča stranka

obveščena o omejevalnem sporazumu med tremi velikimi proizvajalci. Glede leta 2003 pa se Komisija opira na pojasnjevalne opombe uslužbenca družbe AGC, namreč osebe G., iz katerih naj bi bilo razvidno, da sta bila to podjetje in tožeča stranka v stiku zaradi pogovorov v zvezi s pogodbo o dobavi stranskih oken za novi model Volkswagen Passat. Sodelovanje tožeče stranke pri omejevalnem sporazumu naj bi dokazovale tudi ustne izjave predlagateljice ugodnejše obravnave.

- 70 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da dokument, na katerega se sklicuje opomba na strani 249 izpodbijane odločbe, ki ima referenčno številko PDR12 in je priložen odgovoru na tožbo, sicer nedvomno vsebuje navedbo imena tožeče stranke ter več navedb imen njenih konkurentov v zvezi z dobavo vratnih stekel za Volkswagen Polo, vendar je na navedenem dokumentu datum 29. julij 1999. Ta dokument je torej iz obdobja več kot dve leti pred datumom, od katerega po mnenju Komisije tožeča stranka sodeluje pri spornem omejevalnem sporazumu, namreč od 19. septembra 2001. Iz tega sledi, da ta dokument – tudi če pomeni protikonkurenčno pogodbo, ki jo je sklenila tožeča stranka, vendar se je Komisija odločila, da je ne uporabi zoper njo – ni primeren kot dokaz, da je tožeča stranka pri enotni in trajajoči kršitvi iz izpodbijane odločbe sodelovala od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003.
- 71 Dalje, čeprav so iz več delov izjav predlagateljice ugodnejšega položaja, ki jih je podala od 25. februarja do 14. marca 2005, razvidni nekateri stiki iz leta 2000 med družbo Saint-Gobain in tožečo stranko, Komisija v izpodbijani odločbi ni štela, da bi bilo z njimi mogoče dokazati sodelovanje tožeče stranke pri celotnem načrtu omejevalnega sporazuma med člani kluba. Iz izpodbijane odločbe je torej razvidno, da je Komisija štela – čeprav so člani kluba obravnavali položaj tožeče stranke pred novembrom 2001, ko so jo poskušali vključiti v pogovore, da bi izkoristili njen položaj, ker drugače kakor oni ni imela kapacitet za proizvodnjo ravnega stekla – da je tožeča stranka pri enotni in trajajoči kršitvi sodelovala šele od 19. novembra 2001, ko so bili opravljeni nekateri stiki med tožečo stranko in družbo AGC/Splintex.
- 72 Poleg tega je iz zapiskov H., takratnega direktorja oddelka „Proizvodnja“ tožeče stranke, nastalih od 19. novembra 2001 do 12. decembra 2001, razvidno, da je tožeča stranka imela prek uslužbenca D., agenta za Italijo, nekaj tajnih stikov z družbo AGC/Splintex. Čeprav iz teh zapiskov ni mogoče sklepati o obstoju protizakonitega sporazuma v smislu člena 81(1) ES, ti kažejo najmanj na to, da sta agent D. in M., takratni direktor družbe Splintex, v tem obdobju imela protikonkurenčne pogovore glede računov družb Iveco in Fiat. Tožeča stranka je v svojem odgovoru na obvestilo o nasprotovanju med drugim priznala neprimerni značaj ukrepov, ki jih je v tem okviru sprejel njen uslužbenec.
- 73 Komisija je poleg tega predložila poročilo o telefonskem pogovoru z dne 22. maja 2002 med, na eni strani, D. W. in V. G., ki sta bila takrat odgovorna za velike poslovne stranke pri družbi Saint-Gobain, in na drugi strani, K. H., takratnim direktorjem prodaje pri tožeči stranki. To poročilo, dolgo eno tipkano stran, je bilo zaseženo v prostorih tožeče stranke.
- 74 Iz tega poročila je razvidno, da sta D. W. in V. G. povedala K. H., da je družba Fiat obvestila družbo Saint-Gobain, da je od „manjšega dobavitelja“ prejela „izjemno dobro ponudbo“ glede stekel za model Lancia Lybra in da je družba Fiat seznanila družbo Saint-Gobain, da bi slednja ta trg lahko ohranila, le če pripravi nove ponudbe in predlaga nove cene. Po navedbah iz tega poročila sta se uslužbenca, odgovorna za velike stranke pri družbi Saint-Gobain, sklicevala na obstoj „jasnega sporazuma o steklih“ s tožečo stranko, v skladu s katerim naj nobena od strank sporazuma ne bi postavila „absurdnih cen in nikakor za projekte, ki jih je pridobila druga stranka“. Uslužbenca, odgovorna za velike poslovne stranke pri družbi Saint-Gobain, naj bi še navedla, da menita, da je tožeča stranka s svojim ravnanjem „storila napako [...], ker se ni uskladila“. Družba Saint-Gobain naj bi v zvezi s tem vztrajala glede obstoječega sodelovanja med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskega stekla glede modelov Opel Frontera, Audi A3, Audi A6 in Volkswagen Passat. Iz tega poročila je tudi razvidno, da je družba Saint-Gobain predlagala sestanek v Aachnu (Nemčija), da bi se pogovorili o „modelu Lybra

ter prihodnjih projektih“, pri čemer je uslužbenec K. H. zadnjenavedeno besedno zvezo razumel, kot da se nanaša na model Volkswagen Passat. Poročilo se konča s pripombo: „Prosimo, da uničite ta dokument, ostati ne sme nobena sled o tem pogovoru.“

- 75 Po mnenju tožeče stranke je na podlagi tega poročila mogoče sklepati le o nezadovoljstvu družbe Saint-Gobain glede konkurenčnih cen, ki jih je tožeča stranka uporabljala pri dobavi stekel družbi Fiat, zlasti glede dobave za model Lancia Lybra.
- 76 Tej razlagi ni mogoče pritrditi. Iz besedila tega poročila je dejansko mogoče sklepati, da je bil razlog za izraženo nezadovoljstvo odgovornih za velike stranke pri družbi Saint-Gobain zoper tožečo stranko ravno v tem, da je tožeča stranka kršila sporazum, sklenjen z družbo Saint-Gobain, glede dobave avtomobilskih stekel za model Lancia Lybra. Za uporabo člena 81(1) ES je torej upoštevanje konkretnih učinkov sporazuma odveč, če se izkaže, da je njegov cilj preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na skupnem trgu (sodbi Sodišča z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Ensidesa proti Komisiji, C-198/99 P, Recueil, str. I-11111, točka 60, in z dne 21. septembra 2006 v zadevi Netherlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektronisch Gebied proti Komisiji, C-105/04 P, ZOdl., str. I-8725, točka 136). To, da podjetje, ki sodeluje pri sporazumu o razdelitvi trga, naknadno ne spoštuje dogovorjenih cen in kvot, ga ne razreši krivde (sodba Sodišča z dne 11. julija 1989 v zadevi Belasco in drugi proti Komisiji, 246/86, Recueil, str. 2117; sodba Splošnega sodišča z dne 6. aprila 1995 v zadevi Trefileurope proti Komisiji, T-141/89, Recueil, str. II-791, točka 60; glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 6. aprila 1995 v zadevi Trefilunion proti Komisiji, T-148/89, Recueil, str. II-1063, točka 79).
- 77 Komisija se sklicuje tudi na zapiske uslužbenca G., takratnega poslovnega direktorja pri družbi AGC/Splintex, v obdobju od januarja do marca 2003, da bi opisala stike med tožečo stranko ter predstavniki družb AGC/Splintex in Saint-Gobain glede novega modela Volkswagen Passat. Ti zapiski med drugim vsebujejo vse podatke o različnih steklih za novi model Volkswagen Passat, zlasti cene. V njih je večkrat naveden izraz „izravnava“ med proizvajalci avtomobilskih stekel in iz njih izhaja, da naj bi tožeča stranka proizvedla 10.000 kosov lepljenega stekla na leto.
- 78 Tožeča stranka je, kot je sama priznala, v začetku leta 2003 večkrat vzpostavila telefonski stik z družbo AGC/Splintex, da bi se dogovorila o dobavi stekel za novi model Volkswagen Passat. Vendar pa zatrjuje, da nikakor ni dobila zagotovila, da bi se lahko zanesla na to pogodbo, in da je naročilo avtomobilskih stekel, ki ga je navsezadnje dobila od družbe Volkswagen, mogoče pojasniti s konkurenčnostjo njene ponudbe ter z „odlično kakovostjo proizvoda, ki ga je dobavila za predhodni model Passata po izjemno konkurenčni ceni“. Tožeča stranka poleg tega navaja, da so se trije veliki proizvajalci avtomobilskih stekel leta 2001 odločili, da bodo trg dobave za novi model Volkswagen Passat, razdelili med družbe Saint-Gobain, Pilkington in njo samo, enako kot za prejšnji model in to neodvisno od njene volje.
- 79 Kljub vsemu teh pojasnil ni mogoče sprejeti. Res je sicer, da zapiski uslužbenca G., ki jih je predložila Komisija, ne izvirajo od tožeče stranke. Vendar pa je treba poudariti, da je tožeča stranka v svojem odgovoru na obvestilo o nasprotovanju priznala neprimernost pogodb, ki jih je v začetku leta 2003 sklenila z družbo AGC. Poleg tega navedbe v več delih izjav predlagateljice ugodnejšega položaja podpirajo dejstvo, da je tožeča stranka v telefonskih pogovorih z družbo AGC/Splintex leta 2003 prosila, da se ji dodelijo pogodbe o dobavi stranskih stekel za novi model Volkswagen Passat, da bi ohranila trg, ki ga je pridobila za prejšnji model istega avtomobila. V skladu s temi izjavami sta se družbi Saint-Gobain in AGC/Splintex strinjali, da tožeča stranka še naprej dobavlja stranska stekla za novi model Volkswagen Passat. Poleg tega iz poročila o telefonskem pogovoru z dne 22. maja 2002 med uslužbencem K. H. na eni strani in uslužbencema D. W. in V. G. na drugi strani, ki je bil naveden zgoraj v točkah od 73 do 76, izhaja, da je bila tožeča stranka od tega pogovora seznanjena s tem, da se družba Saint-Gobain želi dogovoriti o razdelitvi trga dobave stekel za novi model Volkswagen Passat.

- 80 Zato je treba šteti kot dokazano, da je tožeča stranka v začetku leta 2003 imela tajne stike z družbo AGC/Splintex glede dobave stranskih stekel za novi model Volkswagen Passat. Okoliščina, da naj bi se trije veliki proizvajalci avtomobilskih stekel leta 2001 odločili, ne da bi se posvetovali s tožečo stranko, da naj bi se dobava stekel za ta novi model razdelila enako kot za prejšnji model med družbe Saint-Gobain, Pilkington in tožečo stranko, je v zvezi s tem nepomembna. Namreč, tudi če ta okoliščina šteje za dokazano, je iz spisa razvidno, da je prihod novega modela Volkswagen Passat sprožil posebne tajne pogovore, v katere je bila tožeča stranka tokrat vključena.
- 81 Iz navedene razlage torej izhaja, da je Komisija pravilno ugotovila, da je tožeča stranka imela nekaj dvostranskih tajnih protikonkurenčnih stikov z družbo AGC/Splintex na eni strani in družbo Saint-Gobain na drugi strani, in sicer od novembra 2001 do marca 2003.
- Udeležba tožeče stranke v celotnem omejevalnem sporazumu o razdelitvi trga avtomobilskih stekel med člani kluba
- 82 V skladu z načeli, omenjenimi zgoraj v točkah od 60 do 64, ugotovitev obstoja nekaterih dvostranskih protikonkurenčnih stikov med tožečo stranko in družbo AGC/Splintex na eni strani ter družbo Saint-Gobain na drugi strani od novembra 2001 do marca 2003 vendarle ne zadošča za sklep o njenem sodelovanju pri enotni in trajajoči kršitvi, ki je predmet izpodbijane odločbe. Ker se ne izpodbija, da tožeča stranka ni sodelovala na enem od t. i. sestankov kluba, je treba dejansko preveriti, prvič, ali je vedela oziroma bi morala vedeti, da tajni pogovori, na katerih je sodelovala, spadajo v celotni načrt te enotne in trajajoče kršitve, kot je bilo poudarjeno zgoraj v točki 55, in drugič, ali je bila seznanjena oziroma bi morala biti seznanjena s celotnim obsegom in bistvenimi značilnostmi celotnega omejevalnega sporazuma.
- 83 Splošno sodišče mora torej preveriti, ali Komisija ni storila napake z ugotovitvijo, da je tožeča stranka vedela oziroma bi morala vedeti, da tajni stiki iz točk od 68 do 81 zgoraj spadajo v omejevalni sporazum, ki se nanaša na celotni trg dobave avtomobilskih stekel v EGP, z usklajevanjem cenovne politike in politike rabata ter strategijami oskrbe poslovnih strank za ohranitev celostne stabilnosti položajev strank sporazuma na navedenem trgu, in skupaj z rednim nadzorom tržnih deležev ter izvajanjem korektivnih ukrepov (glej po analogiji zgoraj v točki 65 navedeno sodbo Buchmann proti Komisiji, točke od 118 do 122).
- 84 V zvezi s tem je treba poudariti, prvič, da v dopisu o prijavi spornega omejevalnega sporazuma, ki ga je nemški odvetnik Komisiji poslal v imenu anonimne stranke (glej točko 4 zgoraj), tožeča stranka ni bila predstavljena kot podjetje, ki je sodelovalo pri omejevalnem sporazumu.
- 85 Drugič, treba je poudariti, da se Komisija v točkah 113 in 114 obrazložitve izpodbijane odločbe sklicuje na dva pomembna sestanka kluba, ki sta potekala 6. decembra 2001 in 10. julija 2002 in na katerih so ta podjetja izvedla skupno oceno delovanja spornega omejevalnega sporazuma in nujne prilagoditve, da bi učinkovito sledila svojim tajnim dogovorom o delitvi tržnih deležev. Na teh sestankih so bile sestavljene preglednice, na katerih so bile navedene nekatere napovedi oziroma cilji tržnih deležev vsakega od treh podjetij.
- 86 Ni sporno, da tožeča stranka ni sodelovala na nobenem od teh dveh sestankov, čeprav sta potekala v obdobju, za katerega je Komisija ugotovila, da je tožeča stranka sodelovala pri kršitvi. Poleg tega tožeča stranka ni omenjena v preglednicah z napovedmi tržnih deležev, ki so jih trije veliki proizvajalci avtomobilskih stekel pripravili na navedenih sestankih.

- 87 Tretjič, na podlagi ročnih zapiskov, obravnavanih zgoraj v točkah od 72 do 80, ni mogoče sklepati, da bi tožeča stranka morala razumeti, da se je s tem, da je imela nekatere dvostranske protikonkurenčne izmenjave z družbo AGC/Splintex in družbo Saint-Gobain konec leta 2001, leta 2002 in v začetku leta 2003, vključila v celotni omejevalni sporazum, katerega namen je bila zagotovitev stabilnosti tržnih deležev udeležencev navedenega omejevalnega sporazuma v celotnem EGP.
- 88 Res je sicer, da več delov zapiskov uslužbenca tožeče stranke iz novembra in decembra 2001 nedvomno pomeni dokaze o tem, da je tožeča stranka vedela, da so obstajala usklajevanja med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskih stekel, ki so presegala italijanski trg. Iz zapiskov z dne 19. novembra 2001 je razvidno, da „M. podpira usklajevanje med družbama Splintex in Soliver, saj sta usklajeni z družbama Saint-Gobain in Pilkington [...]“, iz zapiskov z dne 30. novembra 2001 pa, da „M. želi na takem sestanku nedvomno doseči, da bi zavzel trg avtomobilskih stekel v vseh državah in ne zgolj v Italiji“. Iz zapiskov z dne 30. novembra 2001 je tudi razvidno, da se je tožeča stranka zavedala dejstva, da je uslužbenec M. verjetno poskušal razširiti pogovore na celotno Evropo, čeprav je v teh istih zapiskih navedeno, da je tožeča stranka naročila uslužbencu D., da na srečanju z njim, predvidenim 4. decembra 2001, „govori izključno o italijanskem trgu“. Poleg tega je iz zapiskov z dne 12. decembra 2001 razvidno, da je do tega srečanja sicer prišlo, vendar je bil uslužbenec D. „zelo nenatančen“ o tej temi, in da ob tej priložnosti ni bilo „več govora o srečanju [med S. B., takratnim direktorjem tožeče stranke, in M., direktorjem družbe Splintex]“. V istih zapiskih H. še navede svoj „vtis, da je D. razpravljal z M. o drugih težavah, ki niso povezane s [tožečo stranko]“.
- 89 Prav tako je sicer res, da poročilo o telefonskem pogovoru z dne 29. maja 2002 omenja „sodelovanje“ med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskih stekel glede štirih modelov vozil, ki pripadajo dvema skupinama avtomobilskega sektorja, in sicer skupini General Motors za model Opel Frontera in Volkswagen za modele Audi A3 in A6 ter za Volkswagen Passat. Tožeča stranka je glede na naravo stikov ter okoliščine, v katerih so nastali, lahko razumno sklepala, da so ta usklajevanja oziroma sodelovanja protikonkurenčnega značaja. Poleg tega je v svojem odgovoru na obvestilo o nasprotovanju priznala, da je zaradi velikih zvišanj cen ravnega stekla, s katerimi se je soočila zlasti v začetku leta 2001, sklepala o obstoju tajnih pogodb med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskih stekel.
- 90 Vendar ti elementi ne zadoščajo za dokaz, da je bila tožeča stranka seznanjena oziroma bi morala biti seznanjena s skupnimi cilji stabilizacije trga avtomobilskih stekel, ki so jih želeli doseči člani kluba z vsemi tajnimi dogovori, ki so se nanašali na skoraj vse proizvajalce avtomobilov. Navedbe o „usklajevanjih“ ali „sodelovanju“ ne vsebujejo nobene opredelitve o naravi in obsegu omejevalnega sporazuma med tremi velikimi proizvajalci avtomobilskih stekel. Poleg tega iz navedbe sodelovanja v zvezi s štirimi modeli osebnih vozil, ki pripadajo samo dvema skupinama avtomobilskega sektorja, ni mogoče sklepati, da bi tožeča stranka morala razumeti celotni obseg omejevalnega sporazuma, ker se je ta nanašal na stabilizacijo celotnega trga, saj je tako navedbo mogoče razumeti kot odraz nesistematičnih protikonkurenčnih praks v zvezi z dodelitvijo nekaterih pogodb o dobavi, ne da se pri tem vključi skupni cilj ohranitve tržnih deležev udeležencev.
- 91 Na podlagi dokumentacije, ki jo je predložila Komisija, iz teh razlogov ni mogoče dokazati, da je bila tožeča stranka seznanjena oziroma bi morala biti seznanjena z bistvenimi podrobnostmi delovanja spornega omejevalnega sporazuma, prvič, z usklajevanjem politik oblikovanja cen in rabata ter strategijami oskrbe proizvajalcev avtomobilov, drugič, dejstvom, da so bili dvostranski in tristranski sestanki redno organizirani med člani kluba za namene ocene nadzora tržnih deležev ter konkretne realizacije tajnih dogovorov, o katerih je bilo odločeno na predhodnih sestankih, v zvezi z dodelitvijo določenih pogodb o dobavi, in tretjič, s korektivnimi ukrepi v obliki nadomestil v povezavi z določenimi pogodbami o dobavi, če se dodelitev pogodbe o dobavi ni odvila po načrtu, da bi se zagotovilo, da je okvirni položaj ponudbe na ravni EGP v skladu z dogovorjeno razdelitvijo.

- 92 Zapiske uslužbenca družbe AGC/Splintex iz leta 2003 ne vplivajo na te sklepe, saj gre po eni strani za notranje zapiske družbe AGC/Splintex, po drugi strani pa v vsakem primeru ne vsebujejo elementov, s katerimi bi bilo mogoče dokazati, da je bila tožeča stranka seznanjena oziroma bi morala biti seznanjena o celotnem obsegu in bistvenih elementih spornega omejevalnega sporazuma, kot so bili opisani zgoraj.
- 93 Četrtrič, predlagateljica ugodnejšega položaja je v izjavi za Komisijo 19. decembra 2005 komentirala nekatere zapiske uslužbenca B., bivšega direktorja prodaje pri družbi AGC/Splintex. V okviru te izjave je tožečo stranko predstavila kot tretjo osebo pri omejevalnem sporazumu med člani kluba. Vendar v nasprotju s trditvami Komisije ta opis ni bil podan v zvezi s točno določeno dodelitvijo pogodbe, ampak v zvezi z razdelitvijo tržnih deležev navedenih članov glede proizvajalca Fiat, kot je razvidno iz zapiskov uslužbenca B. s sestanka kluba 30. aprila 2002. Ta opis ni le zajemal obdobja, v katerem je po mnenju Komisije tožeča stranka sodelovala pri kršitvi, ampak se je poleg tega nanašal na enega od proizvajalcev, glede katerih so po ugotovitvah Komisije na podlagi ročnih zapiskov, ki jih je uslužbenec tožeče stranke napravil novembra in decembra 2001, kar je več mesecev pred sestankom z dne 30. aprila 2002, obstajali tajni dogovori med tožečo stranko in družbo AGC/Splintex.
- 94 Predlagateljica ugodnejšega položaja je poleg tega v istem delu svojih izjav navedla, da taka dodelitev pogodbe o dobavi, če je to pogodbo dobil konkurent enega od članov kluba, pri čemer predlagateljica ugodnejšega položaja v zvezi s tem navaja tožečo stranko, ni vključevala nadomestila. Iz te navedbe iz spisa je torej razvidno, da v času, v katerem je po mnenju Komisije tožeča stranka sodelovala pri enotni in trajajoči kršitvi, ki je predmet izpodbijane odločbe, to, da je proizvajalec avtomobilov pogodbo o dobavi dodelil tožeči stranki, ni povzročilo uporabe mehanizma nadomestil med člani kluba. Kot je bilo med drugim poudarjeno zgoraj v točkah 21 in 55, pa je imel navedeni mehanizem bistveno vlogo pri delovanju spornega omejevalnega sporazuma, saj je prispeval k realizaciji ciljev splošne stabilizacije tržnih deležev udeleženih podjetij, ne glede na primere, v katerih se razdelitev pogodb o dobavi, o katerih je bilo predhodno odločeno v klubu, ni realizirala.
- 95 Petič, ni mogoče sprejeti trditve Komisije, da naj bi navedbe imena tožeče stranke v zapiskih s sestankov z dne 27. oktobra in 9. novembra 2000 potrjevale, ne le da so trije veliki proizvajalci avtomobilskih stekel predvideli vlogo za tožečo stranko pri izvedbi celotnega načrta omejevalnega sporazuma, ampak tudi, da je bila tožeča stranka seznanjena oziroma je morala biti seznanjena z navedenim načrtom.
- 96 V zvezi s tem je treba poudariti, da sta sestanka, na katera se sklicuje Komisija, potekala več kot eno leto pred datumom, od katerega je po mnenju Komisije tožeča stranka sodelovala pri sporni kršitvi. Poleg tega je tožeča stranka zanikala udeležbo na teh pogovorih oziroma da bi jo o njihovi vsebini obvestila ena od udeleženk pogovorov. Komisija je poleg tega glede sestanka z dne 9. novembra 2000 v točki 294 obrazložitve izpodbijane odločbe potrdila, da ne obstaja noben dokaz, da bi zapiske v zvezi s tem sestankom, v katerih je navedeno ime tožeče stranke, napravila ona sama in da bi jih v njenem imenu posredoval eden od udeležencev.
- 97 Splošno sodišče meni, da zato na podlagi navedb imena tožeče stranke v zapiskih, napravljenih precej pred začetkom njenega domnevnega sodelovanja pri kršitvi in na sestankih, za katere ni dokazano, da je na njih sodelovala, ni mogoče dokazati, da je bila seznanjena oziroma bi morala biti seznanjena s celotnim obsegom in bistvenimi značilnostmi spornega omejevalnega sporazuma, kot so bile povzete zgoraj v točki 55.
- 98 Šestič, glede sklicevanj Komisije na obravnavi na različne izvlečke izjav predlagateljice ugodnejšega položaja je treba ugotoviti, da ta ne morejo omajati te ugotovitve. Namreč, po eni strani izpodbijana odločba ne vsebuje nobene posebne obrazložitve, kako naj bi navedeni izvlečki, če se razlagajo skupaj ali brez ročnih zapiskov, ki so obravnavani zgoraj v točkah od 72 do 80 in od 87 do 92, dokazovali, da je bila tožeča stranka seznanjena oziroma bi morala biti seznanjena s celotnim obsegom in bistvenimi

značilnostmi omejevalnega sporazuma ter dejstvom, da so bile pogodbe, ki jih je imela s konkurenti od konca leta 2001 do marca 2003, del načrta realizacije tega omejevalnega sporazuma. Po drugi strani pa ti izvlečki nikakor ne dopuščajo takega sklepa.

- 99 Nazadnje, sedmič, razlika med okoliščinami te zadeve in okoliščinami zadeve, v kateri je bila izdana zgoraj v točki 53 navedena sodba Sigma Technologie proti Komisiji, na katero se sklicuje Komisija, ni odločilna v obravnavanem primeru.
- 100 Res je sicer, da je v nasprotju z obravnavano zadevo za zadevo Sigma Technologie proti Komisiji, ki se nanaša na kartelne prakse v sektorju predizoliranih cevi, značilno – kot je poudarila Komisija – da ima struktura omejevalnega sporazuma dve ravni, v konkretnem primeru nacionalno in evropsko raven. Splošno sodišče je v tem okviru ugotovilo, da Komisija ni dokazala, da je družba Sigma Technologie, ko je sodelovala pri sporazumu o italijanskem trgu, vedela za protikonkurenčne dejavnosti na evropski ravni drugih podjetij ali da bi lahko to razumno predvidela (zgoraj v točki 53 navedena sodba Sigma Technologie proti Komisiji, točka 44).
- 101 Vendar pa ni razloga, da se uporaba načela iz zgoraj v točki 53 navedene sodbe Sigma Technologie proti Komisiji – po katerem zgolj dejstvo, da sta cilj dogovora, pri katerem je sodelovalo podjetje, in cilj celotnega omejevalnega sporazuma enaka, ne zadostuje, da bi se temu podjetju pripisalo sodelovanje pri celotnem omejevalnem sporazumu – omeji na primere omejevalnih sporazumov, v katerih so bili sporazumi sklenjeni na različnih geografskih ravneh (glej v tem smislu zgoraj v točki 65 navedeno sodbo Buchmann proti Komisiji, točke od 118 do 122; glej tudi po analogiji zgoraj v točki 63 navedeno sodbo Quinn Barlo in drugi proti Komisiji, točke od 142 do 151). Edini način za ugotavljanje, ali je podjetje sodelovalo pri celotnem omejevalnem sporazumu, je dejansko preizkus, ali je to podjetje, ko je sodelovalo pri enem ali drugem sporazumu oziroma usklajenem ravnanju, vedelo oziroma bi moralo vedeti, da je s tem vključeno v naveden celotni omejevalni sporazum, in s tem izrazilo svoj pristop k temu sporazumu.
- 102 Iz razlogovanja zgoraj v točkah od 84 do 98 je razvidno, da Komisija v obravnavanem primeru ni navedla tega dokaza. V zvezi s tem ni pomembno, da je bil sporni omejevalni sporazum organiziran zgolj na ravni EGP.
- 103 V zvezi s tem je treba še poudariti, da Komisija ni podkrepila svoje trditve, da je malo verjetno – v nasprotju z omejevalnim sporazumom na italijanskem trgu v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj v točki 53 navedena sodba Sigma Technologie proti Komisiji – da bi dvostranski protikonkurenčni pogovori tožeče stranke s konkurentoma bili smiselni, če ne bi bili del večjega celotnega načrta. Nasprotno, kot je bilo navedeno že zgoraj v točki 90, mogoče si je bilo predstavljati, da je bilo o tajnih dogovorih glede dodelitve nekaterih pogodb o dobavi odločeno nesistematično, ne da bi bil pri tem vključen skupni cilj stabilizacije tržnih deležev udeležencev v takih dogovorih na trgu avtomobilskega stekla v EGP.
- 104 Elementi, ki jih je navedla Komisija, torej niso zadosten dokaz za sklep, da je tožeča stranka sodelovala pri enotni in trajajoči kršitvi, v kateri so bili udeleženi trije veliki proizvajalci avtomobilskih stekel in je predmet izpodbijane odločbe.
- 105 V tem okviru je treba zavrnilo tudi trditev Komisije, da se tožeča stranka ni javno distancirala od vsebine sestankov članov kluba, da bi se izognila odgovornosti, ki naj bi bila domnevno povezana z njenim sodelovanjem pri enotni in trajajoči kršitvi, ki so jo storili slednji. Taka ugotovitev bi bila dejansko upoštevana, le če bi Komisija zadostila dokaznemu bremenu, ki ga nosi, česar pa v obravnavanem primeru ni storila (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 6. januarja 2004 v združenih zadevah BAI in Komisija proti Bayer, C-2/01 P in C-3/01 P, Recueil, str. I-23, točki 62 in 63).
- 106 Iz tega izhaja, da je treba prvi tožbeni razlog sprejeti.

Posledice razglasitve ničnosti v zvezi s protizakonitostjo, ugotovljeno v okviru prvega tožbenega razloga

- 107 Ob upoštevanju navedb zgoraj v točkah od 68 do 81, da je tožeča stranka dejansko sodelovala pri nekaterih dvostranskih protikonkurenčnih pogovorih z družbama AGC/Splintex in Saint-Gobain od novembra 2001 do marca 2003, bi se bilo poleg tega treba vprašati o posledicah razglasitve ničnosti v zvezi s protizakonitostjo, ugotovljeno v okviru preučitve prvega tožbenega razloga.
- 108 Člen 264, prvi odstavek, PDEU je treba razlagati tako, da se akt, ki je predmet ničnostne tožbe, razglasi za ničen, le če je tožba utemeljena (zgoraj v točki 63 navedena sodba Komisija proti Verhuizingen Coppens, točka 36). Dejstvo, da Splošno sodišče tožbeni razlog, ki ga je navedla tožeča stranka v podporo svoji ničnosti tožbi, šteje za utemeljen, Splošnemu sodišču ne omogoča, da izpodbijani akt samodejno razglasi za ničen v celoti. Do razglasitve popolne ničnosti namreč ne sme priti, kadar je očitno, da je lahko navedeni tožbeni razlog, ki se nanaša samo na poseben vidik spornega akta, le podlaga za razglasitev delne ničnosti (glej zgoraj v točki 63 navedeno sodbo Komisija proti Verhuizingen Coppens, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 109 Če je podjetje neposredno sodelovalo pri enem ali več protikonkurenčnih ravnanjih, ki sestavljajo enotno in trajajočo kršitev, vendar ni dokazano, da je s svojim ravnanjem želelo prispevati k vsem skupnim ciljem, za katere so si prizadevali drugi udeleženci omejevalnega sporazuma, in da je vedelo za vsa protipravna ravnanja, ki so jih navedeni udeleženci predvideli ali izvajali pri izpolnjevanju istih ciljev, kot jim je sledilo to podjetje, ali da je lahko ta ravnanja razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje, je Komisija upravičena temu podjetju naložiti odgovornost le za ravnanja, pri katerih je neposredno sodelovalo, in za ravnanja, ki so jih drugi udeleženci omejevalnega sporazuma predvideli ali izvajali pri izpolnjevanju istih ciljev, kot jim je sledilo to podjetje, ter za katera je dokazano, da je to podjetje zanje vedelo ali jih je lahko razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje (zgoraj v točki 63 navedena sodba Komisija proti Verhuizingen Coppens, točka 44). To vseeno ne sme voditi k razbremenitvi odgovornosti tega podjetja za ravnanja, za katera ni sporno, da je pri njih sodelovalo, ali za katera je to podjetje dejansko mogoče šteti za odgovorno (zgoraj v točki 63 navedena sodba Komisija proti Verhuizingen Coppens, točka 45).
- 110 Vendar pa je odločbo Komisije, v kateri je opredeljen celotni omejevalni sporazum glede enotne in trajajoče kršitve, mogoče tako razdeliti, le če je, prvič, navedeno podjetje med upravnim postopkom lahko razumelo, da se mu očita tudi vsako od ravnanj, ki sestavljajo to kršitev, in se je torej glede tega lahko branilo, in drugič, če je bila navedena odločba v zvezi s tem dovolj jasna (glej v tem smislu zgoraj v točki 63 navedeno sodbo Komisija proti Verhuizingen Coppens, točka 46).
- 111 Komisija v tej zadevi v dupliki trdi, da so iz združenih dokazov glede dvostranskih stikov med tožečo stranko in družbo AGC/Splintex ter družbo Saint-Gobain razvidna usklajena ravnanja, ki jih pravo Unije o konkurenci prepoveduje.
- 112 Ne glede na morebitno utemeljenost te trditve je treba vseeno ugotoviti, da v izpodbijani odločbi sodelovanje tožeče stranke pri dvostranskih stikih, ki jih je imela z družbama AGC/Splintex in Saint-Gobain od konca leta 2001 do marca 2003 ni bilo opredeljeno kot samostojna kršitev člena 81 ES. Komisija je poleg tega v točki 498 obrazložitve izpodbijane odločbe menila, da je „razdelitev trajajočega ravnanja, za katero je značilno prizadevanje za en sam cilj, na ločene kršitve umetna, saj gre, nasprotno, za enotno kršitev, ki se je postopoma uresničevala v sporazumih in usklajenih ravnanjih“ (glej po analogiji sodbo Sodišča z dne 4. julija 2013 v zadevi Komisija proti Aalberts Industries in drugim, C-287/11 P, točka 65).
- 113 V skladu z načeli, navedenimi zgoraj v točki 110, sodišče Unije v takih okoliščinah ne sme samo storiti take opredelitve, saj bi to pomenilo poseganje v pooblastila, ki jih ima Komisija na podlagi člena 85 ES glede pregona in kaznovanja kršitev prava Unije o konkurenci.

114 V teh okoliščinah je treba torej odločiti, ne da bi bilo treba preizkusiti druge tožbene razloge, da sta člena 1(d) in 2(d) izpodbijane odločbe, kot je bila spremenjena z odločbo o popravku C(2009) 863 final, nična v delu, v katerem je bilo ugotovljeno sodelovanje tožeče stranke od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003 pri protipravnem omejevalnem sporazumu o trgu avtomobilskih stekel v EGP, ter v delu, v katerem ji je bila zaradi tega naložena globa v znesku 4.396.000 EUR.

Stroški

115 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni.

116 Ker Komisija s svojimi predlogi ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi senat)

razsodilo:

- 1. Člena 1(d) in 2(d) Odločbe Komisije C(2008) 6815 final z dne 12. novembra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.125 – Avtomobilsko steklo), kakor je bila spremenjena z Odločbo Komisije C(2009) 863 final z dne 11. februarja 2009, sta nična v delu, v katerem je bilo ugotovljeno sodelovanje družbe Soliver NV od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003 pri protipravnem omejevalnem sporazumu o trgu avtomobilskih stekel v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), ter v delu, v katerem ji je bila zaradi tega naložena globa v znesku 4.396.000 EUR.**
- 2. Plačilo stroškov se naloži Komisiji.**

Forwood

Dehousse

Schwarzc

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, 10. oktobra 2014.

Podpisi

Kazalo

Izpodbijana odločba	3
Postopek in predlogi strank	6
Pravo	6
Trditve strank	6
Presoja Splošnega sodišča	9
Utemeljenost trditev tožeče stranke	9
– Uvodne ugotovitve in sklicevanje na načela	9
– Protikonkurenčna narava pogodb med tožečo stranko in nekaterimi njenimi konkurenti	11
– Udeležba tožeče stranke v celotnem omejevalnem sporazumu o razdelitvi trga avtomobilskih stekel med člani kluba	14
Posledice razglasitve ničnosti v zvezi s protizakonitostjo, ugotovljeno v okviru prvega tožbenega razloga	18
Stroški	19